

PRZEGLĄD CZASOPISM ZAGRANICZNYCH**„Agrar- und Umweltrecht“**

Wolfgang Winkler, *Landwirtschaft und Erbrecht in den Niederlanden (Rolnictwo i prawo spadkowe w Holandii)*, AUR 2011, nr 12, s. 461-464.

Przedmiotem artykułu jest nowelizacja prawa spadkowego w Holandii z punktu widzenia rolnictwa. Na wstępie W. Winkler wskazał na genezę holenderskiego prawa spadkowego, uregulowanego dotychczas w kodeksie cywilnym z 1838 r. Choć od 1970 r. dokonuje się w Holandii stopniowa nowelizacja prawa cywilnego (w tym w szczególności treści kodeksu cywilnego z 1838 r.), nowe prawo spadkowe weszło w życie 1 stycznia 2003 r. Nie zawiera ono jednak wyodrębnionej części poświęconej dziedziczeniu gospodarstw rolnych. Jedyny wyjątek w tym zakresie dotyczy dzierżawy nieruchomości rolnych. Autor artykułu dokonał oceny wpływu postanowień nowelizowanego prawa spadkowego na dziedziczenie gospodarstw rolnych, a także omówił inne aspekty nowego prawa spadkowego istotne dla rolnictwa (m.in. skutki śmierci dzierżawcy w kontekście dalszego obowiązywania umowy dzierżawy). Zdaniem Autora, kluczowe znaczenie dla dziedziczenia gospodarstw rolnych będą miały unormowania regulujące przydzielanie konkretnym spadkobiercom przedmiotów przedsiębiorstwa spadkodawcy oraz odnoszące się do roszczeń majątkowych członków rodziny spadkodawcy wobec spadkobierców z tytułu nieodpłatnej pracy świadczonej w ramach przedsiębiorstwa spadkodawcy.

Wolfgang Winkler, *Das Landpachtrecht in Frankreich (Prawo dzierżawy nieruchomości rolnych we Francji)*, AUR 2011, nr 12, s. 465-471.

Na wstępie Autor wskazał na znaczenie dzierżawy nieruchomości rolnych w gospodarce rolnej Francji. Już w 1963 r. 48,5% nieruchomości rolnych było przedmiotem dzierżawy. Od tego czasu udział dzierżawionych nieruchomości rolnych wzrósł, obecnie wynosi ponad 74,1%. Dlatego ustawodawca francuski stworzył wyodrębnioną instytucję dzierżawy nieruchomości rolnych, której rozwój Autor przedstawił, poczynawszy od II wojny światowej. Artykuł zawiera szczegółowy opis i analizę obecnie obowiązującego unormowania dzierżawy nieruchomości rolnych, w tym zakresie przedmiotowego takiej umowy, charakteru norm ją regulujących oraz szczególnych form umowy dzierżawy nieruchomości rolnych. W konkluzji artykułu Autor wymienił podstawowe różnice pomiędzy francuskim a niemieckim prawem dzierżawy nieruchomości rolnych: niemiecka regulacja, w przeciwieństwie do francuskiego kodeksu rolnego, opiera się na zasadzie swobody umów, francuska regulacja wyróżnia się zaś pewną niestabilnością stanu prawnego i wielością szczególnych rodzajów dzierżawy.

Martin Beckmann, *Die Rechte des Grundstückseigentümers bei der Gewinnung von Bodenschätzen nach dem Bundesbergbaugesetz (1) (Uprawnienia właściciela nieruchomości przy wydobyciu kopalin zgodnie z federalną ustawą o górnictwie, cz. 1)*, AUR 2012, nr 1, s. 1-6.

Przedmiotem rozważań M. Beckmanna jest zagadnienie uprawnień właściciela nieruchomości w wypadku wykorzystania jej w celu wydobycia kopalin. W zakresie prawa górniczego stan prawny w RFN charakteryzuje się podziałem kopalin na trzy kategorie. W zależności od kategorii kopalin ustawodawstwo niemieckie reguluje zakres uprawnień właściciela nieruchomości w razie wykorzystywania jego nieruchomości do celów górniczych. Tytułem wprowadzenia do artykułu Autor zawarł opis rodzaju uprawnień właściciela nieruchomości w sytuacji wykorzystywania jej w ramach prac górniczych. W wypadku kategorii „bergfreie Bodenschätze” kopaliny nie są częścią składową nieruchomości, w przeciwieństwie do kopalin zaliczanych do „grundeigene Bodenschätze”. Federalna ustawa o górnictwie zawiera zamknięty katalog „bergfreie Bodenschätze”, w „grundeigene Bodenschätze” zaś są zarówno wymienione w ustawie kopaliny, jak i wszelkie inne wydobywane podziemnie. Przykładem pierwszej wymienionej kategorii kopalin jest węgiel kamienny i brunatny, a drugiej – boksyt. M. Beckmann podkreśla przy tym, że trzecia kategoria kopalin – „Grundeigentümergebodenschätze” – w ogóle nie jest objęta zakresem przedmiotowym federalnej ustawy o górnictwie. Eksploatację tych kopalin reguluje prawo wodne lub ustawodawstwo poszczególnych krajów związkowych.

Dietrich Meyer-Ravenstein, *Entschädigung des Grundeigentümers für die Angliederung seiner Flächen (Odszkodowanie właściciela nieruchomości za włączenie jego gruntu)*, AUR 2012, nr 1, s. 7-9.

Autor podjął się analizy zagadnienia odszkodowań dla właścicieli nieruchomości w razie włączenia ich do obszaru łowieckiego. Na wstępie D. Meyer-Ravenstein wskazuje na sytuację wyjściową analizy. Sprowadza się ona do stwierdzenia, że zgodnie z § 5 ust. 1 BJagdG (federalnej ustawy o łowiectwie) nieruchomości mogą zostać włączone w skład obszaru łowieckiego, jeżeli wymagają tego względy kształtowania populacji zwierzyny oraz prowadzenia polowań. Skutki takiego włączenia nie są jednak przedmiotem regulacji prawodawstwa federalnego: BJagdG zawiera delegację ustawową upoważniającą poszczególne kraje związkowe do unormowania tej kwestii we własnym zakresie. W razie włączenia nieruchomości do obszaru koła łowieckiego właściciel włączonej nieruchomości staje się jego członkiem. W konsekwencji faktycznie znajdują do niego zastosowanie przepisy BJagdG odnośnie do udziału w zyskach koła. Jeżeli nieruchomość zostanie włączona w obszar łowiecki jednego uprawnionego, kwestia odszkodowania jest w całości regulowana przez ustawodawstwo krajowe.

D. Meyer-Ravenstein wskazuje dwa podstawowe nurty regulacji w ustawodawstwie krajowym dotyczącym odszkodowania dla właściciela przyłączonej nieruchomości. Według jednej koncepcji wysokość odszkodowania ustala się na podstawie przyjętego w danym miejscu czynszu dzierżawnego prawa do wykonywania uprawnień łowieckich. Zgodnie z konkurencyjnym modelem odszkodowania, właściciel włączonej nieruchomości może domagać się udziału w rzeczywiście uzyskiwanym czynszu, jeżeli jest on wyższy niż przyjęty w danym miejscu.

Marcel Wemdzio, *Naturschutzrechtliche Belange im Genehmigungsverfahren von Windenergieanlagen (Względy ochrony przyrody w postępowaniu w przedmiocie zezwolenia na budowę elektrowni wiatrowej)*, AUR 2012, nr 1, s. 9-16.

Autor przedstawił analizę postępowania w przedmiocie budowy elektrowni wiatrowej w związku z postanowieniami niemieckiego prawa budowlanego i federalnych ustaw o ochronie przyrody i o ochronie przed immisjami. Budowa elektrowni wiatrowej w Niemczech jest zawsze regulowana normami federalnej ustawy o ochronie przyrody. Od liczby urzędzeń wchodzących w skład elektrowni wiatrowej zależy to, czy podstawą prawną decyzji administracyjnej o zezwoleniu na budowę są normy ustawy o prawie budowlanym, czy prawa o ochronie przed immisjami.

W dalszej części artykułu M. Wemdzio skoncentrował się na zagadnieniu uprzywilejowania budowy określonych instalacji w oparciu o § 35 niemieckiego kodeksu budowlanego. Omawiając zaś regulację prawną o ochronie przed immisjami, opisał możliwe immisje wytwarzane przez elektrownię wiatrową (w szczególności cień). W dalszej kolejności wskazał on na obowiązki unikania, względnie zmniejszania, immisji przez prowadzącego elektrownię wiatrową. Najbardziej rozbudowaną częścią artykułu jest opis wpływu prawa ochrony środowiska na działalność elektrowni wiatrowej.

John Booth, *Entwicklungen der Flächenprivatisierung in den neuen Bundesländern unter Berücksichtigung des Zweiten Flächenerwerbsänderungsgesetzes (2. FlErwÄndG) (1) (Rozwój prywatyzacji gruntów rolnych w byłej Niemieckiej Republice Demokratycznej przy uwzględnieniu drugiej ustawy o zmianie ustawy o nabywaniu gruntów rolnych, cz. 1)*, AUR 2012, nr 3, nr 81-84.

J. Booth przedstawił zagadnienia reprivatyzacji gruntów rolnych położonych na obszarze byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Grunty te zostały znacjonalizowane przed 1989 r. Po zjednoczeniu Niemiec byli właściciele znacjonalizowanego mienia mogli wystąpić z roszczeniem o odszkodowanie. Na wstępie przedstawiono

rys historyczny zagadnienia reprivatyzacji gruntów rolnych, a w szczególności zmiany sposobu wyceny świadczenia odszkodowawczego. W poprzednim stanie prawnym wysokość rekompensaty ustalano w powiązaniu z ceną rynkową gruntów rolnych w chwili ich nabycia. Powodowało to zmniejszenie powierzchni możliwej do nabycia na preferencyjnych warunkach przez wywłaszczonych właścicieli w ramach reprivatyzacji, albowiem wartość rynkowa gruntów rolnych na obszarze byłej NRD w ostatnich latach znacznie wzrosła.

W dalszej części artykułu J. Booth analizuje obecne ustawodawstwo w zakresie reprivatyzacji gruntów rolnych, czyli stan prawny po wejściu w życie 2. FlERwÄndG. Szczegółowo opisał on aktualny sposób ustalania ceny sprzedaży gruntu rolnego oraz prawo do nabycia dalszych gruntów rolnych przez osoby, które już uzyskały świadczenia odszkodowawcze, a nadto przedstawił zmiany w zakresie uprawnień do przenoszenia roszczeń odszkodowawczych na dalsze osoby, zagadnienia zakazu kumulacji uprawnień do nabycia gruntów rolnych po cenach preferencyjnych oraz wątpliwości odnośnie do zgodności nowelizacji z ustawą zasadniczą RFN.

Stefan Braun, *Die Kollision des „Verbots“ von Schusswaffenschalldämpfern mit den Regulierungen der Arbeitssicherheit und des Gesundheitsschutzes (Zakaz stosowania tłumików broni palnej a unormowania z zakresu bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia)*, AUR 2012, nr 3, s. 84-90.

Autor omówił problematykę związaną ze stosowaniem tłumików broni palnej w Niemczech. Przegląd oraz analiza obejmują zarówno wspólnotowe, jak i niemieckie akty prawne ze sfery bezpieczeństwa i higieny pracy (ochrona przed skutkami nadmiernego hałasu). Przedmiotem badania jest także niemieckie prawo o broni palnej. Autor stosuje przy tym metodę wykładni historycznej, ustalając w ten sposób założenia zasadniczego zakazu stosowania w Niemczech tłumików na broni palnej. Zdaniem S. Brauna, podstawą zasadniczego zakazu stosowania tłumików w przeszłości była obawa wykorzystania ich w przestępstwach o motywacji politycznej oraz kłusownictwa. Z tego punktu widzenia Autor ocenia zasadność dalszego stosowania zakazu posługiwania się tłumkami broni palnej, wskazując przy tym na nikomy stopień kłusownictwa w RFN oraz na to, że w krajach zezwalających na używanie tłumików nie doszło do wzrostu przestępczości związanej z posługiwaniem się bronią palną.

Opracowanie: MICHAŁ MARCINKOWSKI